

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F O R R E L I G I O N O G K U L T U R •

79. ÅRGANG

21. JANUAR 1967

A V I N N H O L D E T :

- LEGFOLK OG TEOLOGI (Side 19)
- RYTMER OG SPONTANITET (Side 21)
- EN GAMMEL KLOVN (Side 22)

NESTE NUMMER UTKOMMER 4. FEBRUAR 1967

VATIKANET: Den romerske rituskongregasjon og rådet for gjennomføringen av Konsilets liturgikonstitusjon har advart mot private eksperimenter i liturgien. Verdenspressen har i den senere tid meldt om liturgiske foranstaltninger som er den katolske kultus fremmed, heter det i en erklæring hvor biskopene blir anmodet om å overvåke gjennomføringen av Liturgikonstitusjonens vedtak.

Blant de uheldige eksperimenter som det advares mot er «eukaristiske kveldsmåltider i en familiekrets» som har vært feiret i privatus, feiring av messeofferet med uvanlige og vilkårlige riter, klær og bønnetekster og bruk av musikkstykker som ikke er verdige de helige handlinger.

*

VATIKANET: Paven har utnevnt kardinal Mauric Roy av Quebec til president både for det nye råd for legmannsapostolatet og for kommisjonen som skal studere de sociale problemer i u-landene. Legmenn fra Elfenbenskysten, Italia, Belgia, Tyskland, Frankrike, Mexico, England, Spania, Ceylon, Argentina, Nederland og USA er oppnevnt som faste medlemmer av legmannsrådet. I den sociale studiekommisjonen sitter bl. a. den kjente britiske kvinnelige økonomiske ekspert, Barbara Ward.

*

VATIKANET: Pave Paul VI vil den 25. januar på festen for apostelen Paulus omvendelse meddele prestevielsens sakrament til 16 mann fra St. Beda, presteseminaret «for fra i moden alder». Blant de 16 prestekandidatene som paven skal innvie er en tidligere radiomekaniker, en anglikansk pastor, en fallskjermjeger, en tysk krigsfange fra Russland og en politisersjant. Den eldste av kandidatene er 62 år, en skotte som før drev et hotell.

NEW YORK: Meldinger om at nye katolske prester blir viet i all hemmelighet i Nord-Vietnam er bekreftet av en nordvietnamesisk prest som oppholder seg i New York, Joseph Duc Minh. I følge KNA forteller han at prestekandidatene får den mest grunnleggende teologiske utdannelse i prestegårdene og at det bare i ett bispedømme ble viet tyve nye prester i all stillhet i 1965.

Duc Minh mener ellers at myndighetene i Nord-Vietnam for tiden fører en mer forsiktig politikk overfor den katolske kirke i landet og dens 700 000 tilhengere. Når prester eller kjente legfolk blir arrestert, skjer det med beskyldninger om at de har drevet «reaksjonær politisk virksomhet» eller ganske enkelt «vist dårlig borger-skap».

*

PADERBORN: Den moderne katolikk ønsker ikke en klerikalisme. Dagens legfolk i Kirken vil bli tatt alvorlig som partnere, understreket biskopen av Aachen, dr. Johannes Pohlschneider i et nyttårsbudskap til prestene i sitt bispedømme. Dagens voksne katolikker vil ikke betraktes som Kirkens «barn», legfolkets røst må tvert imot bli hørt og respektert.

«ST. OLAV»

Fra og med dette nummer er Åge Rønning fast tilsatt som bladets ansvarlige redaktør. Albert Raulin O.P., Lars Roar Langset og Nils Heyerdahl fratrer samtidig redaksjonen og deres oppgaver overtas av Hallvard Rieber-Mohn O.P. og Jan Cato Mollestad.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER	Stille messe	Høymesse
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 5. Biskopen og prestegården 42 52 87. Sogneprestkontoret 41 41 61	7.00 9.00 9.45 og	11.00 — 19.00
St. Hallvard kirke, Fransiskanerne, Enerhaugt. 4, tlf. 68 08 68	8.35 18.00	11.00 —
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	8.15 9.00 11.30	10.00 — —
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	8.30	—
Grefsen kapell, Glads vei 23, tlf. 212355	9.00	10.30
Lunden kloster, Øvre Lunden, tlf. 21 25 87	9.00	—
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 22 20 9	8.00	11.00
BERGEN: St. Paul kirke, Christies gt. 16, tlf. 15 41 0	9.00 19.00	11.00 —
Vår Frue kirke, Helleveien, tlf. 56 24 5	9.30 19.00	— —
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelenstgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongens gt. 9, tlf. 11 43 8	9.00	11.00
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V's pl. 1, tlf. 81 16 8	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvgt. 113, tlf. 23 75 1	8.30	11.00
HAGESUND: St. Josefs kirke, Haralds gt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresia kirke, Vesterngt. 5, tlf. 21 26 6	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3, tlf. 24 22 5	8.00	10.30
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidemannstgt. 3, tlf. 52 55 0	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romerikstgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24, tlf. 51 03 8	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverres gt. 26, tlf. 50 79 3	7.45	10.45
SARPSBORG: St. Olavs kapell (1. og 3. søndag) O. Haraldssonstgt. 49, tlf. 53765	17.30	—
STABEKK, Maria kirke, Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30 19.00	10.45 —
STAVANGER: St. Svitthun kirke, Dronningens gt. 8, tlf. 25 53 4	8.00	10.30
TØNSBERG: St. Olavs kirke, Sandefjordstgt. 1, tlf. 11 94 9	8.00	10.45
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården tlf. 21 21 4	8.45 19.00	11.00 —
St. Elisabeth hospital, Ila tlf. 21 67 0	6.15	—
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kirke, Flintegt. 5, tlf. 72 77 9	8.00	11.00
LEVANGER: St. Torfinns kirke og St. Eysteins sykehjem, Jernbanegt. 29	8.30	11.00
MOLDE: St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 51 46 7	8.30	11.00
ÅLESUND: Vår Frue kirke, Nørvesund, tlf. 7558	8.30	11.00
TROMSØ: Vor Frue kirke, Storgt. 94 Biskopen og prestegården, tlf. 3604	8.15 6.20	10.30 —
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 2101	6.20	—
BODØ: St. Eystein kirke, Hernesveien 22, tlf. 21 78 3	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael kirke, Salsgt. 52, tlf. 1447 (1. VII—31. VIII (St. Elisabeth Institutt, tlf. 1392)	19.00 8.00	10.30 10.30)
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Faste medarbeidere: Hallvard Rieber-Mohn O.P., Helge Erik Solberg, Gunnar Magnus og Jan Cato Mollestad.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 42 37 43.

Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 42 31 70.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 25 pr. år, kr. 12 pr. ½ år. Utlandet kr. 30.

Annonser: 10 dager før utg.dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 153 21.

REDAKSJONELL KOMMENTAR:

LEGFOLK OG TEOLOGI

At legfolket har viktige oppgaver i kirken, er etterhånden blitt velkjent. Liturgi og apostolat er ikke lenger ansett som rent geistlige anliggender.

Men teologi bør legfolket ikke blande seg opp i, mener man. De er ikke teologisk kompetente. Teologi er en videnskap på like fot med andre og forutsetter følgelig faglig innsikt hos sine utøvere. Altså gjør legfolket klokt i å overlate teologien til dem som forstår seg på den.

Allikevel ser vi stadig at legfolket blander seg inn i den teologiske debatt. Enkelte teologer er tilbøyelige til å anse legmannens innlegg som upassende, irrelevant eller kanskje farlig. I motsetning hertil synes legfolket at de hevder vesentlige ting som de ikke bare har rett, men også plikt til å gi uttrykk for.

Hva er så riktig? Er legfolks erfaring og oppfatning av betydning for teologien? Vi tror det. Som legfolk vil vi kjempe for vår rett til å uttale oss om teologiske spørsmål — ikke fordi vi ønsker å være amatørteologer, men fordi vi, nettopp som legfolk, har vesentlige ting å gi.

Mange teologiske problemer krever utvilsomt faglig kompetanse for å bli løst tilfredsstillende. Kanskje er det alltid nødvendig med den guddommelige bistand Vår Herre har lovet Kirken for at vår teologi skal være fri for usannhet. Legfolket betviler ikke dette.

Vi har noe annet å gi; og det er dette som gjør våre erfaringer og meninger relevante og verdifulle. Legfolkets bidrag bygger på dets erfaringer som spesialister på alt jordisk. Det er et spørsmål om de verdslige erfaringers teologiske relevans.

Svært ofte tenker man i et dualistisk skjema hvor åpenbarte sannheter og erfaringsfakta er helt adskilt og uten gjensidig betydning. Allikevel vet vi at dette skille både er kunstig og farlig fordi det, dypest sett, tyder på at vi til daglig ikke ser forbindelsen mellom Skaperen og skapningen. En form for praktisk vantro. Gjennom Guds påbud i skapelsesberetningen, «oppfyll jorden og legg den under dere» (1. Mos. 1, 28), er vår aktivitet i verden blitt meningsfull og en vei til Gud gjennom hans skaperverk. Det er dette Teilhard de Chardin så lidenskapelig hevder.

Der er behov for en teologi om de verdslige realiteter i tillegg til læren om Kirken og den dogmatiske utlegning av åpenbaringen. Det er utviklingen av denne teologi som krever et samarbeide mellom geistlige og legfolk. Uten legmannens bidrag vil denne lære kanskje være «sann», teologisk sett, men neppe av interesse eller stor betydning for legmannen i hans hverdag.

Noe lignende kan sies om moralteologien. Her skal teologiske prinsipper konfronteres med legfolkets aktuelle problemer. Hvis ikke denne etikk utvikles i samarbeide mellom teolog og legmann, vil den for legmannen forbli mer eller mindre døde prinsipper eller virkelighetsfjern kasuistikk.

Også i visse mere dogmatiske spørsmål kan legmannen ha vesentlige ting å si. Et eksempel er læren om ekteskapet. Vi lider fremdeles under en ensidig spiritualistisk ekteskapsteologi. Når moderne teologer hevder at ekteskapet både er en *verdslig realitet* og et *frelsebringende mysterium*, er det gitt at legfolket har vesentlige ting å si om det verdslige aspekt. Deres erfaringer kan i høy grad utdype forståelsen av dette sakrament.

Den nye holdning vi erkjenner i Vatikankonsilets pastorkonstitusjon om «Kirken i verden av i dag» forutsetter altså en dialog og et samarbeide mellom teologer og legfolk.

Følgelig har både teologer og legfolk en forpliktelse hvilende på seg. Av legmannen forlanges at han både utdyper sine «verdslige» og eksistensielle erfaringer og nyanserer, kultiverer og former dem slik at teologen kan forstå ham rett. Samtidig venter man at teologen skal være åpen for det relevante legmannsstandpunkt med vilje til å forstå. Her er det behov for gjensidig respekt og godvilje.

HES.

Den almindelige kvinne og mann i Kirken har ofte relevante og verdifulle meninger og erfaringer som kan være nyttige for teologene.

BLIKK på TIDEN

I FARE HVOR DE GÅR

■ «Bibelkritikken er egnet til å skade Kristi Kirke alvorlig», forteller en overskrift i «Aftenposten» (11. januar). Det viser seg å være journalistisk blikkfanger for referatet fra et møte i Organisasjonenes Fellesråd — et fellesorgan for legmanns-bevegelsene i norsk kristenliv. Alarmsignalet røber visst et miljø-temperament: Primært har da bibelkritikken — den vitenskapelige og redelige utforskning av Bibelens tekst — meget å gi nettopp kirken, ved å skape sikrere forutsetninger for den rette forkynnelse. Kirken kan aldri, aller minst når det gjelder dens egen kjerneverdi, nøye seg med noe mindre enn virkelighet og sannhet, og den har prinsipielt intet å frykte av de holdbare forskningsresultater, men meget å vinne. All forskning innebærer farer for feilgrep og mistolkninger. Det er «farlig» å forske som det er farlig å leve — det siste ender jo endog alltid med å koste en livet: En dør av det.

En fransk kollega skrev engang en bok som bar tittelen «Troens skjønne risiko». Med det mente han visst ikke å være svakere i troen enn andre. Bare at den er en utrustning til virkeligheten — hele virkeligheten — uten støtte i facitlister og overbeskyttelse.

I FOKUS

■ Små bøker gir ofte de største gledene. En sitter og blar i en liten trykksak utgitt av Kirkeakademiet Fredriksborg — den bærer tittelen «Det angår kirken», og er syv essays om engasjement i samtidens kulturliv». Universitetsstipendiat Peter Wilhelm Bockman, som også bidrar til denne samlingen med en intelligent artikkel om sekulariseringen, ga i «Morgenbladet» ved nyttår (3. januar) en virkelighetsnær og nokså bekymret års-oversikt over Den norske kirke i 1966, der han særlig beklaget, at det norske kristenfolket så svakt oppfatter ufordringene, problemene og oppgavene i selve vår kultursituasjon.

Men noen føler den da — det forteller denne vesle boken sitt om. Og selv om det, som hos oss, gjerne er «Tordenskjolds soldater» en påtreffer i de ulike gater, så skyter de til dels godt. Særlig er Per Lønning noe så sjeldent som en fremtidsbevisst domprost, i sine nøkterne betraktninger over «Religionens rolle i fremtidskulturen». Finn Jor, Carl Fredrik Engelstad, John Nome og Reidar Huseby gir alle utmerkede besyv, men mon ikke lege Nils Johan Lavik tar prisen med en åpen og klok artikkel om «Kirken og ny-radikalismen». Den ønsker en mange lesere innen nettopp den brede middelstand som utgjør bredden i «kirkefolket», og som lett kommer i skade for ubevisst å binde kristentroen til høyst relative og miljøbestemte reaksjoner og livsformer — ikke sjelden til en slags «sakralisert spissborgerlighet». Her er saklighet velgjørende, og Lavik er saklig som bare et fritt og fordomsfritt tenkende menneske kan være det. Han minner om de fatale flukt- og innkapslings-mekanismer som kristne mennesker her i landet, både i 1880-årene og i mellomkrigstiden, presterte overfor liberale og radikale strømninger som i dag — en til tre menneskealdre forsinket — er integrert også i kristen tankegang. Og han beklager, at den sosiale radikalisme ofte ble tvunget over i en kristen-fiendtlig og verdi-fornektende holdning, fordi «forsvaret av kirke og kristendom» ikke sjelden faktisk var et forsvar for helt andre og mer diskuterbare standpunkter. Som tyskerne sier: «Gute Leute, aber schlechte Musikanten». Skal det gå slik igjen?

«Mange radikale», skriver han, «føler tydeligvis selv forbindelsen mellom sosialpolitisk radikalisme og verdi-nihilistisk kultur-radikalisme belastende. Det begynner å bli noe programmatisk oppstyrtet når en for å bevise sin radikale holdning skal være nødt til å angripe kirken, æresskjelle pietismen og tale for oppløsning av den rådende seksualmoral.

Her er det imidlertid ikke nok å håpe på at ny-radikalismen selv vil avskaffe sitt slagg. Dersom ikke dens positive ideer tas opp av andre kretser med mer forpliktende basis i vår religiøse og kulturelle arv, kommer det til å gå så galt som det har gjort før. Historien vil gjenta seg for tredje gang i vårt samfunn. De nye og vitale problemer samfunnet står overfor, blir tatt opp og kjempet frem av kretser som til dels står kirken fjernt. Så går det noen år til annen akt, når kirken har «besinnet seg» og «holder oppgjør med seg selv». Dette består grovt formulert i at en begynner en patetisk tale om de synder kirken begikk for 50 eller 100 år siden.»

Radikalismen har jo noen dumheter på sin kappe og noen grunner til hus-oppgjør den også. Men mon ikke Laviks ord treffer i fokus?

DEN FALSKE JULEFRED

■ Utviklingshjelpen er under debatt. Det er utmerket — faren har vært at den ble glemt. Et stort arbeide forestår, når det gjelder å gjøre den til folkesak — her må der en «tverrpolitisk» beslutsomhet til, for å vekke oss av folkeslummeren. Problemet er ikke løst bare ved større bevilgninger, selv om også det må til — langt større. Problemet må også gjennomlyses ut fra det verdisyn vi legger i hjelpen. Og her er der store, innebygde spenninger, som hittil knapt er nevnt ved navn. «Morgenbladet» fastslår redaksjonelt (9. januar) at de konkrete krav u-hjelpen stiller, må medføre en oppvurdering av norsk misjon. Den tror vi forelengst er i gang, og oss bekjent har ikke misjonene følt seg spesielt forfordelt når det gjelder tildeling av pengemidler, ennsi i noe spenningsforhold til den ordinære norske u-hjelp. Skal der først minnes, som bladet gjør det, om norske humanitære tradisjoner, så må jo misjonen i høy grad dele hele historien med ikke-kristne personer og tiltak. Det svarer også til vår samfunnstype i dag at her etableres et samvirke der alle parter lærer toleranse og gjensidighet i innsatsen. U-hjelpen får selv oppdage og kjempe med det problem som misjonen, ved sin trosbasis, er fritatt for: Å fylle det verdi-vacuum som inntreffer når en primitiv kultur (som i flere av de afrikanske u-land) bryter sammen, og den materielle og tekniske kultur som kommer i stedet skal forsynes med et verdi-system som er virkelig samfunnsdannende. Det er et foreløpig uløst problem. Men det løses ikke ved at hjelperlandet massivt ter seg mer kristelig enn det faktisk er.

Problemet hjemme er jo ikke mindre: At vi som masse slett ikke er så innstilt på å ofre og gi, som vi gjerne vil tro. Det må læres — the hard way. «Kristeligt Dagblad» i København fastslo nylig, at det danske folk la to milliarder kroner ned i fjorårets julehandel. Dansk u-hjelp får ikke engang et beløp som tilsvarer omsetningsskatten på denne konsum-orgie. Vi sitter fremdeles uforstyrret midt i juleflesket. Bladets ord kan visst trygt overføres på norske forhold — som om en Fridtjof Nansen aldri hadde levet:

«Man vægrer sig næsten ved overhovedet at bruge ordet U-landshjælp om den danske indsats. I hvert fald er det på tide, at vi gør op med os selv, at vor U-landshjælp endnu langt fra giver os nogen ret til at påstå, at vi tager problemet om rig og fattig i verden i dag alvorligt.

Forskellen fra den tid, da H. C. Andersen skrev om den lille pige med svovelstikkerne, der sad udenfor i kulden og kunne se ind på hyggen i den borgerlige velbjergede idyl, til vore dage, er svær at få øje på. U-landenes fattige fryser ikke ihjel på vor trappesten, men det ville nok også have forstyrret vor julehygge.

Nu kunne vi danse om juletræ og pakke gaver ud, spise og drikke med god samvittighed, medens omsætningsafgiften mere end rigeligt dækkede vor U-landshjælp.

Og det værste er, at vi gjorde det.»

Ja — nemlig.

Frater Candidus.

«IT'S ME, O LORD —»

RYTMER OG SPONTANITET

OM NYE TENDENSER I UNGDOMSARBEIDET

ETT. TO.

Helge og Tore Bongard er klar med slagverk og elektrisk gitar, pastor Rudi Kessels signaliserer TRE med en vippende blokkfløyte — og 40 unge avslutter en fest med den fengende, rytmiske, impulsive og befriende «It's me, O Lord, it's me».

Og mens Jerikos murer ramler, fatter man noe av den forandring som nå finner sted i det katolske ungdomsarbeidet i Norge:

Den gamle lagstanken med sitt faste apparat, formann, sekretær, protokoll, generalforsamling osv., foredrag og litt mild underholdning avløses øyensynlig av noe nytt. Dagens unge katolikker i tenårene reagerer anderledes enn forrige generasjon. De holder heller sammen i uformelle grupper enn i høytidlige lag, de har en munter skepsis til mange «alvorlige» innlegg og de har et annet, åpnere forhold til sin prest.

Til gjengjeld for all sin skepsis kan de eksplodere i rytmer og enkle ord som visst virker like ekte og kanskje har større muligheter enn det sindige alvor man tidligere anla.

Vi må føye til en ting for at man skal forstå dette: Før siste ungdomsfest var tenåringene til messe, også her ble det brukt en musikk som de umiddelbart var med i. Kyrie og Gloria gikk i en takt fra Rudi Kessels lille «orkester» som nok kunne virke forvirrende på noen eldre, men som sikkert fikk de unge selv til å føle seg mer engasjert, lykkeligere over å være med i de hellige handlinger enn noen gang før. Og skulle undertegnede våge seg på en amatør-forklaring — det er jo populært med amatører i Kirken for tiden — måtte den bli omtrent slik:

Musikken gjør at det kunstige skillet vi har skapt mellom de unges rytmeverden, deres måte å uttrykke seg på og selve offerhandlingens dype alvor forsvinner. Messen blir en del av deres virkelighet. Formen er uvant, men kjernen er ekte nok.

Et godt tegn på at ungdomsprester og assistenter har funnet den nye tonen, fikk man på Kristi Kongefest. Da samlet man 80—90 unge — først til

Ungdomspresten, pater Arno på innkjøp i Holland i sommer. Det siste halve året har han ledet ungdomsarbeidet og samarbeidet mellom de unge i bispedømmet og brukt av en annen sekk med nye ideer.

messen, så til fest med sang og dans. Alt i deres rytmer.

I en liten prat med «St. Olav» bekrefter ungdomspresten, pater Arno noen av disse inntrykk:

— Da jeg begynte med ungdomsarbeidet for 10 år siden, drev man ennå etter lagsmønsteret. Man hadde foredrag som en hovedpost på kveldens program, og man serverte te eller kaffe og boller. I dag er dette vekk. Foredragene er ikke lenger det viktigste i verden for oss. Te og kaffe er fjernet fra menyen. De unge foretrekker cocacola. Vi har fått ordenssøstre med, det er et direkte resultat av ungdomsseminaret. Tonen er også et resultat av det seminaret. Vi har en annen måte å arbeide på, som en søster sa den gangen: Skal vi ha bibeltime for de få eller dansetime for de mange? Vi har valgt det siste som en ramme, og vi samler tenåring som vi ikke kom i kontakt med før.

Han fortsetter:

— Det er også en påfallende tendens til at de unge vil være for seg selv. Før hadde vi medlemmer av de gamle lagene i alder fra 15 til 30—35 år. Nå har jeg inntrykk av at de vil

ha hver sin gruppe. Det kom for eksempel tydelig frem i samtaler jeg nylig hadde i Bergen med 16—17 unge der borte.

— I det hele tatt blir det nå mer dannet grupper. De unge samles på den måten. Litt uformelt, uten alt for faste, nedskrevne lagslover og regler. Alle forlanger å få komme til orde, de er alle like.

Man har jo søkt lenge etter nye former i dette arbeidet, pater. Hva startet dette nye med?

— Vel, vi hadde ten-treff på loftet på Uranienborg skole med gutter og piker i 13—14 års alderen til å begynne med. Senere flyttet vi til Akersveien 5. Tentreff fikk aldri noen tilfredsstillende form, men personlig tror jeg likevel at de kveldene på loftet på Uranienborg var opptakten til det vi nå driver med.

— Vi har inntrykk av at ungdomsledelsen arbeider energisk og dristig?

— Jo, det er en god del aktivitet. Selv har jeg bl. a. besøkt Bergen og Tønsberg i det siste for å komme i kontakt med ungdomsarbeidet der, og jeg har forespørsler fra Stavanger

(Forts. neste side)

og Kristiansand om lignende visitter. Vi har arrangert weekendtreff i nærheten av både Tønsberg og Fredrikstad, og en gruppe unge reiser nå på Hamar-besøk.

Han legger til:

— Jeg må si at jeg for eksempel var gledelig overrasket i Tønsberg. Det er nok en liten gruppe der, men det er absolutt fine muligheter på et slikt sted. Forøvrig er jeg veldig stemt for at man på det lokale plan gjør det hele mest mulig fritt. Nytter ikke å komme fra Oslo med direktiver om dette arbeidet.

— Det store problem er å finne folk med fantasi, folk i menighetene som kan hjelpe stedets sogneprest med å ta seg av de unge. Både prestene og

legfolket må vise initiativ og oppfinnsomhet.

— Altså improvisasjon?

— Ja, jeg tror det. Vi har begynt på noe nytt, man må bare føle seg frem, improvisere en del.

La oss føye til at musikken til den nye ungdomsmessen er importert fra Nederland via en pater i Linkøping i Sverige. Pastor Kessels som spesielt er ungdomspastor for Oslo hørte den på en leir sist sommer og ble straks interessert. Messen er nå brukt flere ganger i Oslo, en gang i Fredrikstad og ellers på en vinterleir. Båndopptak fra messen Kristi Kongefest i St. Hallvard kirke på Enerhaugen ble kjørt for deltakerne på et nordisk ledermøte i Stockholm like før jul. **Å. R.**

En
klovns
funder-
inger

Godt år forresten. Folk sier ofte: Man er ung så lenge man føler seg ung.

Mellom oss sagt har jeg passert den grensen siden sist.

Jeg ble hentet rett fra min ensomhet i manesjen for å opptre på en ungdomsfest på Enerhaugen. Da jeg en smule forsinket snublet inn i lokalet, hørte jeg noen som sang «Gimme that Old Time Religion, Gimme that Old Time...» og med en gang ante det meg at her ville andre kunnet få problemer. Kjente det på stemningen med en gang.

For straks å muntre dem opp og for å vise at jeg personlig følte meg ganske trygg blant dem, fortalte jeg en historie. I en liten gruppe jeg sto. Min kone har alltid påstått at hun synes historien er morsom, flere har nesten ledd seg ihjæl av den. Men tre av mine nye tilhørere sa høyt og ertende:

Ha-ha-ha.

Jeg ble nok litt sår. Ble det. Syntes ikke jeg var så ut gammel. Det er bare tyve, vel, tre, fireogtyve år siden jeg var pur ung.. Det er atskillig lenger siden andre jeg omgås var unge.

Dessuten mente jeg at det var en rekke festlige likhetspunkter mellom akkurat meg og de unge. Jeg hadde liksom adgangstegn til deres verden.

Jeg sa det. Jeg sa: Jeg har selv hatet tanter som bare kunne spille ELEGI og MOT KVELD på pianoet. Som aldri forsto jazz. Jeg har strittet mot slektninger som mente at malerkunsten nådde sitt topp-punkt med bilder som FALLEN EK eller FOSSEFALL I SKUMRING. Jeg har opplevet veldig dramaer i forbindelse med det såkalte svake kjønn. Særlig fordi jeg alltid svermet for meget voksne kvinner i store vuggende filthatter. Mine nærmeste kunne ikke forstå slike ting. Og dessuten: Jeg vokste selv opp i en krigersk verden. Satt mange netter i potetkjelleren under flyangrep, fikk dævelskap og skummet melk inn i en besynderlig og farlig blanding. I russetiden — som i 1944 var forbudt — drakk jeg karveakevitt med sugerør, det gjorde oss liksom ett med tiden og alt det som «setter sitt merke på en mann». Som det heter.

Det var andre ting jeg synes kunne tyde på at jeg hadde vært ung også. Og jeg la frem alt sammen i all min ærlighet. Og tilslutt sa jeg, vi satt ved bordet: Jeg vil gjerne be dere om å gi tålmed i den lapskausen et øyeblikk til, har noe å si dere.

En mørk, aldeles nydelig pike smilte til meg. Slik hun ville smilt til sin bestefar. Full av godhet liksom.

En gutt i syttenårsalderen kikket opp på meg som om han ville si:

Ikke prat deg bort'a.

Det var omtrent på det tidspunkt at jeg fikk den store skjelven innvendig. Vet ikke hvordan det gikk til, men plutselig var jeg ikke det minste sikker. Jeg hadde tenkt å si at jeg hadde hatt det lettere i 40-årene. Vi innbilte oss da at om bare Tyskland ble slått, ville tusenårsriket opprinne. Under Montgomerys ledelse. Dagens unge derimot må leve også i 67 under trusselen.

Jeg så på den gutten foran meg hva han mente om det. Han visste allerede at jeg hadde hatt det for lett her i livet.

Jeg snakket videre i panikk, antakelig for fort. Det hadde sett så godt ut på papiret, nå våget jeg ikke å skotte efter piken med blikket engang. Good heavens, hva hadde jeg lurt meg bort i?

Jeg sa, like anstrengt antagelig:

Kjemp mot de som prøver å gjøre vår Kirke til noe hjemmekoselig og trygt og veltilpasset og borgerlig moralsk og ..

Da jeg våget å lette øynene, fanget jeg et ertende, forståelsesfullt blick fra en annen av guttene. Det var akkurat som om han sa:

Joa. Vi skal sloss mot deg også, vi. Bli nå ferdig'a.

Jeg sank på plass, tårene dryppet i den varme lapskausen til kr. 3,—

Jeg følte meg gammel.

Jeg var plutselig gammel.

AGE.

TANKER OG MENINGER I KIRKEN:

KATOLIKKER OM VIETNAM

TO KATOLIKKER OM KRIGEN

«Kommunistene må bli klar over at de lever i en verden som ikke er historisk bestemt, men i en verden hvor frie menn som avviser kommunistenes lære er sterke nok til å hindre dem i å spre læren.»

(Douglas Woodruff, redaktør i «Tablet», London)

*

«Det som slår meg først og fremst nå er at det forsvar av rettferdighet som før kunne gis for det amerikanske engasjement i Vietnam praktisk talt er forsvunnet. Det kan ikke lenger på alvor fastholdes at amerikanerne er der som beskyttere av det vietnamesiske folk og deres frihet.»

(Filosofen Gabriel Marcel)

EN HOVEDBEGIVENHET I 67

«Den viktigste religiøse begivenhet i det nye år vil høyst sannsynlig bli patriarken av Konstantinopel, erkebiskop Athenagoras besøk hos pave Paul i Rom. Bruddet mellom Rom og Konstantinopel vil ikke ble leget, men arbeidet med en gjenforening vil komme et langt skritt videre.»

(Norman St. John-Stevas i «Catholic Herald»)

FOR TID OG EVIGHET?

Københavns katolske biskop, Hans Martensen kom i en tale i Hamburg inn på motsetningene mellom katolisismen og lutherdommen.

Han pekte bl. a. på det eiendommelige fenomen at jo mer man nærmer seg kjernen i det kristne budskap, jo mer enige blir man. Motsatt: Jo mer man kommer ut i periferien, jo mer uenige blir man. Læren om Gud — Christologien — byr ikke på noen vanskeligheter.

Noe så omstridt som læren om menneskets rettferdiggjørelse byr egentlig heller ikke på vanskeligheter når det gjelder det vesentlige. Alle vet vi at egen fortrefelighet, egen fromhet, egne prestasjoner ikke kan frelse mennesket — bare Guds godhet. Merkelig nok er vi på dette felt ofte usikre om vi er enige eller ikke.

Biskop Martensen pekte på den kjennsgjerning at en mer intens besinnelse på de vesentlige teologiske verdier ofte kaster nytt lys over andre, mer perifere problemer.

Som et godt eksempel i så henseende pekte han på avlatslæren. På Konsilet var det mange biskoper som gjerne så en radikal fornyelse av avlatsvesenet. En kan trygt si at en katolikk av i dag ikke har så meget å innvende mot Luthers 95 avlatstester.

Ved å besinne seg på Kirken som Guds folk på vandring kommer også pavens stilling bedre frem. Han står ikke

isolert, men utgjør en del av dette Guds folk underveis. Dette innebærer nødvendigvis en historisk begrensning. Også han har sine røtter i menneskehetens syndefulle historie.

I Konsildokumentene, særlig i de om den guddommelige åpenbaring, religionsfriheten og økumenismen finner en tanker som vanskelig kan tenkes uten Luthers og lutherdommens historiske rolle.

Motsetningene synes fremdeles uovervinnelige, men Luther har aldri hevdet at de må være det for tid og evighet.

(G. G.)

DANSK KIRKEMINISTER

«— Frykter ikke socialdemokratiet, hvis man skal være ærlig, en adskillelse mellom stat og kirke?

— Nei, absolutt ikke. Jeg tror jeg helt sikkert kan si at det man i socialdemokratiet minst av alt frykter er kirken. Så det er ikke av den grunn at det er en sterkere positiv innstilling enn tidligere. Det henger nok sammen med en klarere erkjennelse av at flertallet av socialdemokratene hører hjemme i folkekirken.

— Generer det Dem ikke (—) som prest å innta en engasjert holdning til det politiske liv, for eksempel ved å være medlem av et bestemt parti og til og med folketingsmann og statråd?

— Nei, absolutt ikke. Det er etter min mening den eneste mulighet til å være medbestemmende slik som jeg ønsket det.

—Kan man stadig si at kirkene ikke skal blande seg opp i politikk? Betyr det ikke at man ved passivitet i politiske spørsmål tar parti for det bestående?

— Først vil jeg si at kirker ikke skal blande seg i politikk. Vi skal ikke ha en organisert kirke til å diktere hva som er rett politikk og hvilken stilling mennesker skal ta til politiske spørsmål. Skal «kirken» være med i politikk, må det skje ved dens medlemmer. Og de må prøve uten en «facitliste» fra biskop eller pave ut fra deres kristne tro å ta stilling til bestemte spørsmål.»

(Den nye danske kirkeminister, pastor Orla Møller i et intervju med pater Jens Oluf Lund i København)

MANNEN SOM KOM INN FRA VARMEN

Av og til er det bra at det også kommer en mann «inn fra varmen».

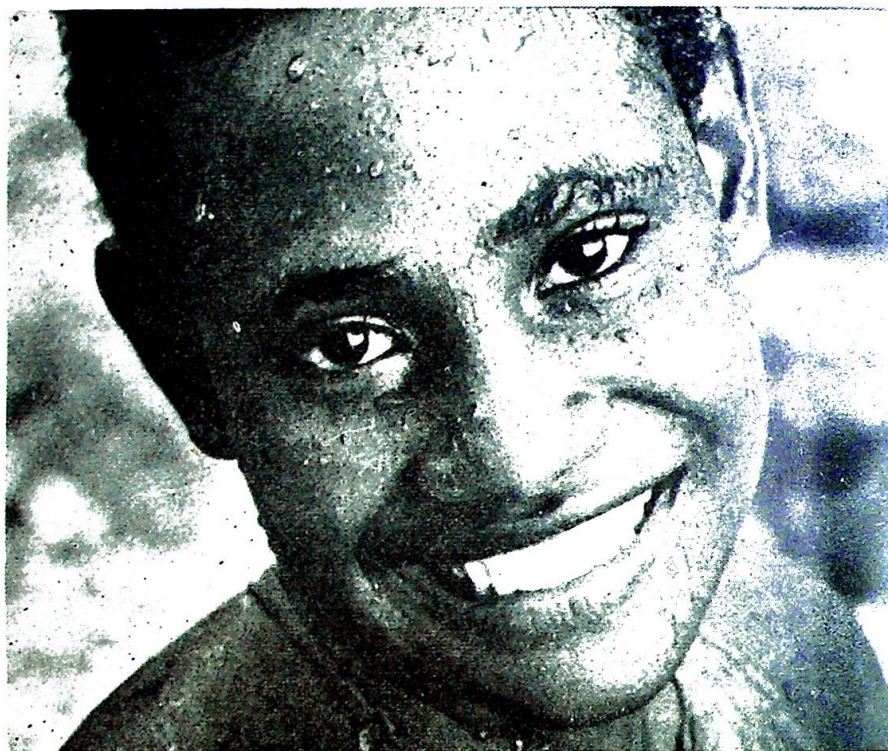
Det er midtvinters, man har følelsen av at man sitter i et telt på Nordpolen og skriver litt abstrakt om ting som kalles verdenskirke og fellesskap. Plutselig tordner en omfangsrik jesuittpater inn på kontoret, han har en enorm russisk skinnlue med flagrende øreklaffer på hodet, åpen vinterfrakk, lommene fulle av brev, adresser, flybilletter og andaktsbøker (som han delvis selv har forfattet). Han serverer før han har satt seg seks, syv sitater av indiske vismenn, skyver vekk skrivebordet mitt for å komme frem til veggkartet og få streket opp reiseruten sin, snakker om Frans Xaver, Gandhi og den Røde Plass i Moskva på en blanding av hindi, tysk, nederlandsk, fransk og engelsk — hvorav jeg oppfatter det engelske best.

Hermed være presentert også for «St. Olav»s lesere: pater Edward De Meulder, født i Belgia, indisk statsborger. Han passerte redaksjonen meget dynamisk — og jeg strittet til å begynne med frossen og mistenksom imot. Innledningvis trodde jeg det var en slags religiøs «hjernevask» — i neste omgang gikk det sakte opp for meg at denne personen som bokstavelig talt kom inn fra varmen — fra New Delhis hete luft til Oslos frostrøk — kunen tine opp en stivfrossen norsk sjel. Da han gikk, var vi ikke bare gode venner, men jeg hadde fått en meget nyttig påminnelse om at «verdenskirke» er noe høyst konkret noe. Det er lett å glemme det når man ligger i hi.

Vi snakket samme sprog, tross hans sproglige balansekunster, brukte samme uttrykk, hadde fulgt med i de samme ting siste året, hadde de samme tanker om mange problemer, hadde til og med felles kjente. Det var et ganske fabelaktig besøk å få vintertid.

Han har arbeidet i India siden 1947, ikke bare blant landets seks millioner katolikker, men i høy grad også ute blant de utallige millioner som med hans egne ord «søker etter Gud».

— Ingen annen nasjon har søkt slik

En av pater De Meulders unge venner?

etter Gud som India, sier han. Og han minner om Konsilets ord om forholdet til de fremmede religioner: «Vi kan ikke påkalle Gud, alles Far, hvis vi nekter å handle som brødre overfor hvilket som helst menneske skapt i Guds billede».

Og det er faktisk først når man hører en mann som har levd hos dette folk i tyve år og som elsker det lese setningene om forholdet til ikke-kristne religioner at man forstår hva Konsilets erklæring må bety for misjonærene:

«Fra gammelt av og til vår egen tid finnes det hos de forskjellige folkeslag en viss fornemmelse av denne hemmelighetsfulle kraft som virker i naturens gang, og i menneskenes liv, ja, der finnes stundom en erkjennelse av den Allerhøyeste eller også av Faderen. Denne fornemmelse og denne erkjennelse gjennomtrenger deres liv med en inderlig religiøsitet. De religioner som er knyttet til en kulturell utvikling, forsøker så å besvare de samme spørsmål med mer differensierte begreper og på et mer utviklet sprog. Slik er det med hinduismen:

Dens tilhengere ransaker det guddommelige mysterium og bringer det til uttrykk ved hjelp av en uuttømmelig frodighet av myter og ved hjelp av skarpsindige filosofiske fremstøt, de søker å bli frigjort fra menneskelivets elendighet snart ved asketiske livsformer, snart ved en dyptpløyende meditasjon, snart også ved å søke tilflukt til Gud med kjærlighet og tillit. I buddhismen under dens forskjellige former blir denne omskiftelige verdens fundamentale utilstrekkelighet erkjent, og menneskene søker å lære en vei hvorpå de, med hengivent og til-litsfullt sinn, kan nå frem enten til en tilstand av fullkommen frigjørelse, eller, ved egen streben, men kanskje også ved å støtte seg til en høyere makt, til den allerhøyeste opplysning av sinnet. Ved slik å angi veier, det vil si læresetninger, livsregler og hellige riter, prøver også de andre religioner, som finnes over hele verden, hver på sin måte å komme menneskehjertets uro i møte.

Den katolske kirke forkaster intet av det som er sant og hellig i disse religioner...»

(Forts. neste side)

DET UERSTATTELIGE

I evangeliet for Septuagesima-søndagen taler Kristus om en arbeidsgiver. Tilsynelatende er det en høyst alminnelig situasjon vi får høre om: Overskudd på arbeidskraft, dårlige tider, arbeidsløshet. Arbeidsgiveren kan bare inispisere flokken på torvet — velge og vrake: du, og du, og du der!

Det er ikke så lenge siden vi hadde tilstander som lignet dette, også her i landet. Hos dem av oss som er over de førti, er arbeidsløsheten ofte et dystert barne- og ungdomsminne. Og vi som selv aldri har opplevd den, hverken i våre foreldres eller våre egne liv, kan vanskelig leve oss inn i dens bitterhet og forbannelse. Arbeidsløshet — det er så meget mer enn den økonomiske angsten og ufriheten. Det er den lammende følelsen av å være overflødig og til byrde, unyttig og verdiløs for andre — en trusel mot selve ens menneskeverd.

Nå er det en uvanlig arbeidsgiver evangeliet viser oss, og mon ikke arbeidstakere til alle tider og hvor som helst vil spisse ører og smile vantro? Loven mellom arbeidsgiver og -taker er da ganske enkelt loven om tilbud og etterspørsel, ytelse og lønn. Og den loven vet vi er hard, saklig og uten velgjørenhet av noe slag.

Denne arbeidsgiveren er noe for seg selv. La gå at arbeidet kanskje hastet slik for ham, at det kunne lønne seg å leie arbeidere slik like før solnedgang, enda så lite som de kunne rekke for kvelden. Men det er ved oppgjøret at han virkelig forvirrer oss. Her går han ut av akkord-tabellenes soleklare tall og viser *godhet*. Og så lite vant er hans dagarbeidere med godhet, at de simpelthen ikke oppfatter det som godhet, men kaller det urettferdighet.

For hva er det han gjør? Han gir dem rettferdighet som greier seg fint med rettferdighet. Og han gir dem godhet som ville svelte ihjel av bare rettferdighet. Da er det at fagforeningen protesterer: Vi har nok fått oppgjør etter avtalen. Men du har ikke lov til å gi noen like godt oppgjør for mindre arbeide!

Som den står der levende for oss, konflikten mellom to syn på arbeideren og hans lønn, sier den oss ikke bare noe om det regnskap vi har med Gud. Den sier oss også noe om det regnskap vi har med hver andre.

Den kristne godhet er ikke — men har ofte vært misbrukt som — et alibi for rettferdighet. Den rike vant sin lønnskamp — mens fruen opprettet suppekjøkkener og barnekrybber: I

forrige og langt inn i dette århundre var mønstret velkjent. Er det merkelig at godheten ble kompromittert, og ofrene sa: Jeg vil ikke ha barmhjertighet! Jeg vil ha min rett!

Selvfølgelig. Men retten strekker ikke til. Vi kan hverken leve eller dø bare på rettferdighet — det er ikke gjenytelsene for lønnsavtaler og trygdepemier som innfrir livet for oss, hvor nødvendige de så er, og hvor hardt det så var å tilkjempe seg dem. De er tørret ut, i vårt moderne liv, de verdifulle kilder i menneskesinnet: Altfor mange har begått den omvendte feil, og satt retten og kravet i godhetens og tjenestens sted, uten å innse, at når retten er ydet og kravene innfridd, så står vi både som samfunn og enkeltmennesker fremdeles ensomme, frosne og elendige tilbake og trenger til *godhet*, Guds og menneskers barmhjertighet, et hjertets samfunn som ingen rettsorden eller velferdsstat noensinne har kunnet frembringe.

For barmhjertigheten er *ikke* noen naturprodukt. Den er en Guds gave — noe vi mottar for å gi videre. Og *intet* kan erstatte den.

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 22. JANUAR: SØNDAG SEPTUAGESIMA. Ep. 1. Kor. 9, 24—27; 10, 1—5. Ev. Matth. 20, 1—16.

Mandag: Raymond, bekjenner. *Tirsdag:* Timoteus, biskop og martyr. *Onsdag:* Apostelen Paulus' omvendelse. *Torsdag:* Polykarp, biskop og martyr. *Fredag:* Johannes Krysostomos, biskop, bekjenner og kirkelærer. *Lørdag:* Peter Nolaskus, bekj.

SØNDAG 29. JANUAR: SØNDAG SEXAGESIMA. Ep. 2. Kor. 11, 19—33; 12, 1—9. Ev. Luk. 8, 4—15.

Mandag: Martina, jomfru og martyr. *Tirsdag:* Johannes Bosco, bekj. *Onsdag:* Ignatius, biskop og martyr. *Torsdag:* Maria lysmesse. *Fredag:* Ferialdag. *Lørdag:* Andreas Corsini, biskop og bekj.

SØNDAG 5. FEBRUAR: SØNDAG QUINQUAGESIMA. Ep. 1. Kor. 13, 1—13. Ev. Luk. 18, 31—43.

Det har, som også pater De Meulder bekreftet, virket som en enorm befrielse å få dette klarlagt.

I løpet av disse tyve årene i varme strøk, har også De Meulder vært en tur i Afrika, bl. a. såvidt innom Syd-Afrika, før han vendte tilbake til sitt elskede India. Han snakker rett ut om sitt personlige inntrykk av raseskillet i Syd-Afrika:

— Jeg kunne ikke bodd der i tre måneder uten å ha brukt nevene. Jeg hadde begynt å slåss mot urettferdig-

heten og fornærmelsene. Jeg så overgrep mot menneskers verdighet på grunn av rase og farve som forferdet meg og gjorde meg syk. Det er sant, jeg ville brukt nevene hvis jeg hadde blitt der. Jeg vil ikke, kan ikke se på slike overgrep.

Det hører med i historien at da han ble invitert dit, oppsto også vanskeligheter fordi han hadde indisk pass.

I de tre siste månedene har han hatt en velfortjent rundreise India—Japan—Sovjet—Norge, videre til Dan-

mark og Kontinentet. Så langsomt tilbake til varmen igjen. Over alt han kommer snakker han om India, om likheten mellom menneskene, om de store tradisjoner i katolsk misjons-historie i fjerne strøk, om Konsilets klare ord. Og over alt får han venner. Bare de tar seg tid til å lytte tålmodig i det første stormangrepet av buldrende ord.

I Oslo fant han ellers igjen en venn han hadde sett i Kongo: pater Horvath.

R—g.

KOMMENTAR TIL EN O

Å oversette liturgien er, som bekjent, vanskelig. Og der er vel få spørsmål i Kirken som i den grad kan bringe lidenskapene i opprør som dette. Nå holder vi etterhvert på å få en helt ny oversettelse av messens foranderlige deler, den første som er beregnet på bruk i gudstjenesten. Hittil har vi fått tekster for søndagene i adventstiden og festene i julen, og mer kommer vel etterhvert som kirkeåret skrider frem. De følgende betraktninger skal utelukkende omhandle julens tekster. Jeg tror det kan være nyttig å komme med det man har av kritikk så snart som mulig, mens det hele enda er på et forberedende stadium, og muligens kan der også bli en debatt om dette i «St. Olav».

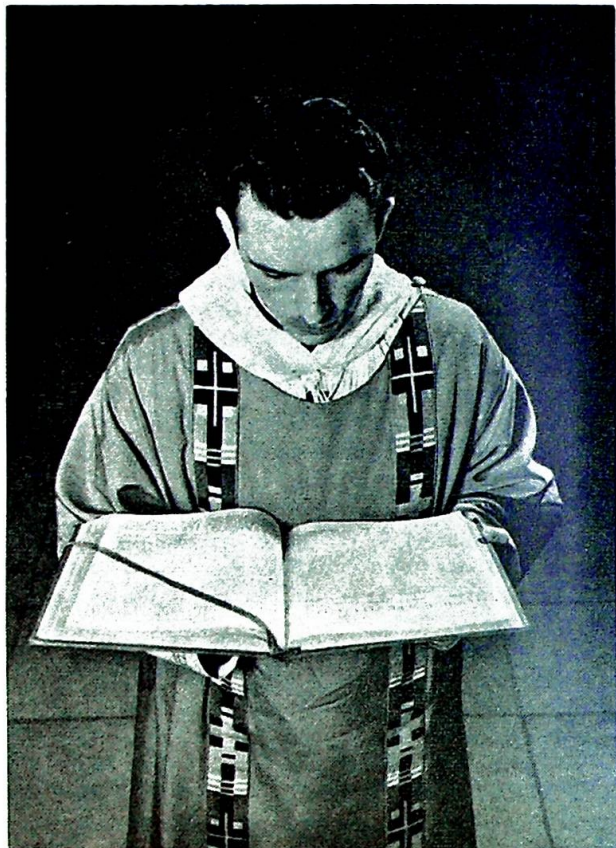
Så vidt man kan se av de få tekstene som er oversatt, har prinsippet vært å få de liturgiske tekster overført til et pent, verdig og klart riksmål som skal være konservativt, men ikke arkaisk. Stort sett adskillig mer moderne enn bibeloversettelsen av 1930 og Den norske kirkes alterbok, men likevel ikke på noen måte dagligdags eller uhøytidelig. Videre har man — i alle fall i forhold til tidligere oversettelser — tilstrebet en viss frihet i forhold til originalens uttrykksmåte, men troskap mot dens innhold. Alt i alt utmerkete prinsipper og et betydelig fremskritt.

Der er likevel en ting med prinsippene som man ikke kan unngå å feste seg ved: man har prøvet å gi epistel og evangelium en mer alminnelig sprogtonen enn resten, særlig da introitus, graduale osv. En slik variasjon er sikkert riktig, men det spørs om man ikke har ført den for langt i praksis, slik at den leder til temmelig eiendommelige resultater: i introitus, graduale osv. heter det «I — eder», mens det i epistel og evangelium brukes «dere». Dessuten står det «nu» i bønnene, men «nå» i epistel og evangelium. Dette vil vel de fleste føle som altfor inkonsekvent og temmelig unødvendig. Man kan godt skape forskjell i stil uten å ty til så drastiske midler. Når det gjelder valg mellom «nå» og «nu», skal jeg ikke uttale meg, men «I — eder» vil jeg foreslå at man fjerner.

Også på andre punkter har dette prinsippet skapt problemer og ført til inkonsekvenser. Et spørsmål for seg er ordet «kjød». Det er tydelig at kommisjonen ikke er særlig begeistret for det og har prøvet å unngå det, men uten helt å lykkes. Det forekommer 3 ganger: «alt kjød skal se Guds frelse» (kommunionsvers julaften), «ditt ord er blitt kjød» (kirkebønn 3. julemesse) og «din enbarnes fødsel i kjødet» (kirkebønn 3. julemesse). Derimot er det omskrevet i Rom. 1, 3 (epistel julaften): «født som menneske, båret av Davids ætt», Joh. 1, 13 (evangelium 3. julemesse): «ikke ved manns eller menneskes vilje» og 1, 14: «Ordet ble menneske av kjøtt og blod».

«Kjød» virker utvilsomt gammeldags, og, hva verre er, det har en spesifikt «religiøs» klang. Det ville derfor være ønskelig om man fant et annet uttrykk. Men det er ikke lett, for «kjød» er faktisk uhyre dekkende. Å finne ett enkelt annet ord som dekker like godt, er helt umulig. Det må oversettes forskjellig på de forskjellige steder det forekommer, og det er da også blitt gjort. De uttrykkene som er brukt i de siterte stedene, er slett ikke dårlige. I Joh. 1,13 blir det etter min mening litt tamt og i Rom. 1,3 går en liten nyanse tapt, men begge går an, og Joh. 1,14 er slett ikke verst.

Det mest uheldige med oversettelsen er imidlertid at den tydelige allusjon til Joh. 1,14 i kirkebønnen i 2. julemesse går tapt: sier man at Ordet ble kjød på ett sted, går det ikke an å si at det ble menneske av kjøtt og blod på et annet. Nå vil

«menneske av kjøtt og blod» neppe klinge særlig godt i kirkebønnen, men man blir nødt til å finne samme oversettelse begge steder. Jeg vil anbefale kommisjonen å ta spørsmålet opp til fornyet overveielse.

Derimot går det godt an å beholde «kjød» i kommuniionsverset julaften selv om man sløyfer det ellers, for her har det for det første en litt annen betydning enn på de andre stedene og for det andre gir det teksten et visst poetisk anstrøk som er svært passende. Men ellers kan man ikke beholde på noen stedene og forandre det på andre. Kan man finne en helt dekkende oversettelse som ikke leder til inkonsekvenser, er det utmerket, men jeg tror oppgaven blir vanskelig — og problemet vil dukke opp igjen med jevne mellomrom hele kirkeåret igjen, i stadig nye former. Så alt i alt tror jeg nesten jeg vil holde på «kjød» likevel.

Av de enkelte delene av messen vil jeg først ta fatt på bønne, som utvilsomt er det mest latinske element i messen. Mange av dem er rene mesterverker: knappe, konsentrerte og ofte uendelig rike. Her har liturgien overtatt den latinske prosas beste egenskaper. Men samtidig er denne formen så sterkt bundet til det latinske sprog at den kan være vanskelig å oversette. Et særlig karakteristisk trekk ved messens bønner er antitesen, der f. eks. himmel—jord, liv—død, lys—mørke stilles opp mot hverandre i klar og poengtert form. Ikke alltid er denne antitesen like vellykket; av og til vil den, etter norsk smak i det minste, virke søkt, og da tror jeg ikke man skal være redd for å fjerne den helt. Men svært ofte, og det gjelder for det meste

RSETTELSE

bønnene i julen, er antitesen så treffende og vellykket at den bør beholdes, noe oversetterne også har gjort. I det hele tatt synes jeg oversettelsen av bønnene er meget vellykket. Den knappe, konsentrerte latinske stilen er blitt bevart, samtidig som det er blitt naturlig norsk av det. Relativsetningen i begynnelsen (Deus, qui ...) er overalt blitt erstattet av en hovedsetning, noe som absolutt er en fordel i forhold til oversettelsen i messeboken.

Bare på noen ganske få steder synes jeg oversettelsen kunne ha vært mer treffende. Jeg skal nevne ett eksempel:

I bønnen over overgavene i 1. julemesse heter det: «så vi gjennom denne hellige handling må bli mer lik ham som forener oss med deg.» Dette er langt fra dårlig. Men i originalen heter det: «in illius inveniamur forma, in quo tecum est nostra substantia» — altså en klar hentydning til Kristi guddommelige og menneskelige natur, en nyanse som kommer dårlig frem i oversettelsen. I messeboken er det faktisk oversatt bedre: «må bli likedannet med ham som forener vår natur med din».

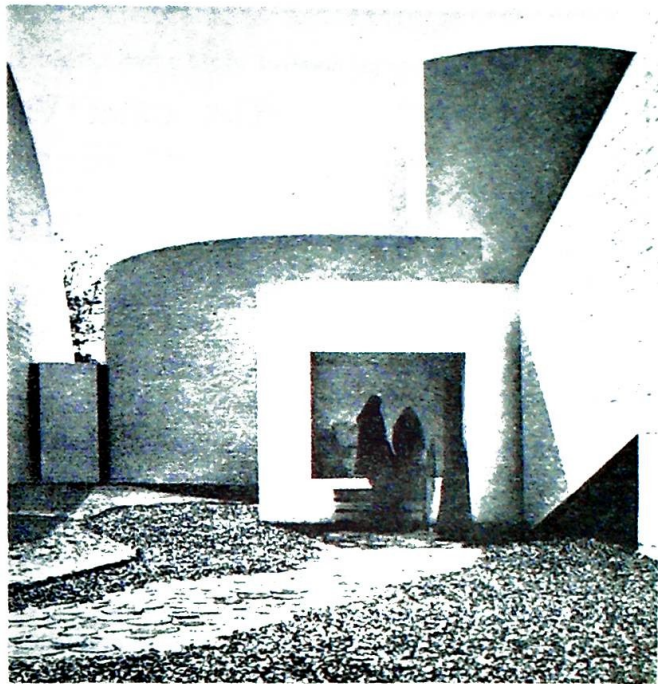
Men dette er likevel uvesentlige innvendinger. Stort sett er det all grunn til å være fornøyd med oversettelsen av bønnene. Når det derimot gjelder bibeltekstene, har resultatet ikke vært like vellykket. Men her har oversetterne også hatt en vanskelig oppgave. De fleste steder i utlandet har vel problemet bare vært hvilken eksisterende oversettelse man skulle bruke. Men i Norge er vi langt dårligere stillet. Den tradisjonelle oversettelsen av 1930 er nærmest arkaisk, Ungdomsoversettelsen er bare foreløpig og vår katolske Vulgataoversettelse kan undertiden få hårene til å reise seg på ens hode, så det er ikke lett å bygge på noen av disse. Likevel hadde det kanskje vært best å bygge på Ungdomsoversettelsen og så prøve å forbedre den der det trenges.

Hva oversetterne egentlig har gjort, er det ikke lett å bli klok på, så det skal jeg ikke uttale meg om, men resultatet avviker i alle fall fra alle eksisterende norske oversettelser og må vel betraktes som tilløp til en ny bibeloversettelse.

Oversettelse av Bibelen reiser noe andre krav enn oversettelse av liturgien forøvrig, fordi man her må stille større krav til nøyaktighet. Der er mange måter å gjøre det på: den filologisk nøyaktige som oversetter dårlig gresk med dårlig norsk og lar oversettelsen være dunkel der originalen er det, den «moderne» som prøver å bringe meningen klart frem i et lett forståelig sprog, og den mer høytidelige som vil være festlig og stemningsfull. Alle disse måtene kan ha noe for seg, og jeg tror vi trenger flere oversettelser side om side. Den litt høytidelige, men ikke arkaiske, passer vel best i kirken. Det er både naturlig og riktig at vi prøver å gjøre gudstjenesten festlig, og til en festlig gudstjeneste hører et vakkert sprog. Men ikke så vakkert at det sløver og filer av skarpe kanter, og ikke slik at man ikke må stille store krav til nøyaktighet og vederheftighet i oversettelsen av Guds ord.

I den nye oversettelsen er der flere ting å sette fingeren på, men jeg skal konsentrere min kritikk om de to tekstene jeg har mest å innvende mot, nemlig evangeliet i 1. og 3. julemesse, Luk. 2, 1—14 og Joh. 1, 1—14.

I juleevangeliet har man valgt å bruke oversettelsen av 1930, med det resultat at stilen kommer til å avvike fullstendig fra den i de øvrige tekstene. Resonnementet har vel vært at denne teksten er så kjent at den bør få stå i sin tradisjonelle form. Muligens har man også tenkt på de mange ikke-katolikker som

Kirkens liv er en uavbrutt tilpasning av det evige til nye former og livsytringer.

kommer til midnattsmessen. Dette synes jeg ikke er grunn nok til å vikle seg inn i slike inkonsekvenser som vi her finner eksempel på. Bl. a. virker det nokså selsomt når hyrdene blir til gjetere straks våre i troen adskilte brødre er vel og vakkert ute av kirken!

Også innholdsmessig er der en ting å sette fingeren på: «i mennesker Guds velbehag» (Luk. 2, 14) støttes bare av relativt dårlige håndskrifter og må derfor forkastes. Den riktige versjonen må bli noe sånt som «for de mennesker Gud har velbehag i» eller, som det står i Ungdomsoversettelsen: «blant de mennesker som har nåde hos Gud». Burde man forresten ikke prøve å få overensstemmelse mellom denne teksten og messens Gloria?

Og så er det Joh. 1, 1—14. Her er det nok mange som vil ha vanskelig for å kjenne seg igjen! Denne oversettelsen, som i det vesentlige bygger på den franske Bible de Jerusalem (Paris 1956) avviker ikke bare i uttrykksmåte, men også i innhold på flere steder fra de tradisjonelle. Dette skyldes dels at man har oppfattet enkelte ord annerledes, dels at man bygger på andre håndskrifter. Jeg skal trekke frem en del forandringer og de innvendinger jeg har mot dem.

1. I vers 4—5 har man konsekvent brukt presens, mens originalen har imperfektum eller aorist, unntatt i *phainei* (lyser) og muligens der det står «har sitt li vi ham», hvor Nestles utgave har *Estin* oppført som variant til *En*. Her har man vel ikke lest teksten nøye nok.

2. *Katêlaben* i vers 5 er oversatt med «fikk bukt med», mens de tradisjonelle oversettelsene har «tok imot». Begge deler er mulig, men jeg synes ikke «fikk bukt med» er noe godt uttrykk. Det er liksom litt for håndfast og muligens et aldri så lite stilbrudd. Eller er det bare meg som føler det slik? Men jeg tror jeg ville foretrekke et uttrykk som har litt av originalens tvetydighet over seg, f. eks. «kunne ikke gripe det».

3. I vers 8 er «skal vitne» utvilsomt en lapsus for «skulle vitne».

4. I vers 13 står det «han som selv er født» i stedet for «de som er født». Til min forbauselse opdager jeg at Bible de

(Forts. s. 30)

Nettopp kommet:

Det annet Vatikankonsils dekret om de orientalske katolske kirker

DE ECCLESIIIS ORIENTALIBUS CATHOLICIS

Forord ved universitetslektor ANNE-LISA AMADOU

Denne tekst er den siste av konsildokumentene som utkommer på norsk. De øvrige blir utgitt i Danmark. De orientalske kirker som er forenet med Rom har spilt en rolle ved konsilet som langt overskrider deres tallmessige betydning.

Pris kr. 3,50.

MOSKVA: KNA melder at man i klosteret Lushezki i nærheten av Moskva har funnet fresker som stammer fra det 6. århundre.

*

GAZZADA: I perioden 9. til 12. januar holdt en forberedende kommisjon arbeidermøter i Gazzada for å utarbeide et program for den videre dialog mellom den anglikanske og den katolske kirke. Lederen av den katolske

delegasjonen var biskop Willebrands fra Sekretariatet for kristen enhet.

*

HONGKONG: En liten gruppe på tyve europeere samlet seg til gudstjeneste julaften i det britiske konsulats bygning i Shanghai. Det var både protestanter og katolikker i gruppen. Meldinger går ut på at dagen ble behandlet som vanlig arbeidsdag over hele China.

MARIAKONGREGASJONEN, OSLO

Onsdag 1. februar: Messe i St. Olavs kirke kl. 19.

Deretter samvær i foreningslokalet.

GENERALFORSAMLING.

Alle interesserte damer er velkommen.

«Bær hverandres byrder», Gal. 6,2.

CARITAS

Oslo bispedømmes sosialarbeide.

Send din gave til:

CARITAS, Fagerborggt. 17, Oslo 3.

Telefon 69 30 15

Postgiro 202 088 - Bankgiro 40/42.696

Kontaktklubben for eldre og enslige

åpent hus hver onsdag fra kl. 11—15,
i Europahjemmet, Fagerborggt. 17 II,
Oslo 3.

Oslo Katolske Bibliotek

Akersvn. 5, Oslo. - Tlf. 41 04 41.

Åpent hver dag unntatt lørdag kl. 11-13

Mandag—Onsdag—Fredag også fra kl.
17—19.

FRANCISKUHJELPEN, OSLO

Enerhauggt. 4

Kontortid 11—13.

Alle dager unntatt lørdag.

LEGMANNSRÅDET OSLO KATOLSKE BISPEDØMME

Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i
Akersvn. 5, 1. etg. Tlf. 41 04 41.

KATOLSK INFORMASJON

Studiebrev.

Skriv etter prospekt.

P.boks 3664 gl.b. Oslo 1.

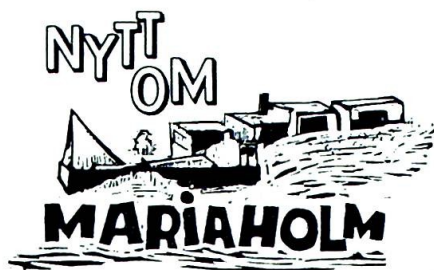

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke Bispegården St. Joseph's Institutt Vor Frue Hosp. Nerveavd. St. Dominikus kirke Lunden Kloster St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	} Oslo
Sta. Katarinahjemmet St. Franciskus Kirke St. Franciskus Hosp. St. Pauls Kirke Vår Frue Kirke Marias Minde St. Franciskusøstre- nes Moderhus Øyenklinikken	} Arendal
St. Josephs Hosp., Drammen St. Torfinns Klinik, Hamar St. Elisabeth Inst. St. Mikael's Kirke St. Mikael's Prestegård	} Hammer- fest
St. Theresia Hosp. St. Franciskus Hosp. St. Magnus Kirke St. Magnus presteg.	} Hønefoss Lillestrøm
St. Elisabeth Hosp. Vår Frue Kirke Bispegården	} Tromsø
St. Olavs Kirke, Bispegården	} Trondheim
St. Olavs kirke St. Olavs Prestegård St. Olavs Klinik	} Tønsberg

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 68 34 69

DET SER LYST UT MED VÅR ÆRESOPPGAVE!

Når vi i det hele har kunnet sette i gang byggingen av Mariaholm, er det fordi tiltaket får så god økonomisk støtte fra mange hold i utlandet. Men når det gjelder *kapellet*, har man ment at det bør reises for *norske* penger. Dette er det alminnelig enighet om, men helt bekymringsløst har det ikke vært. Det er så sin sak å samle de 270 000 kroner som trenges for å reise, utstyre og møblere kapellet!

Hvis Mariaholmkomiteen har gjort seg for alvorlige bekymringer om dette, så gjør de det knapt nok nå lenger! Før de har rukket å sette i gang noen norsk innsamlingsaksjon overhodet, har det begynt å strømme inn pengegaver i et slikt omfang at pr. i dag er *over det halve beløpet* man trenger kommet inn! For å være nøyaktig, ser bildet slik ut (pr. 8. januar):

Gave fra biskop Mangers	kr. 41 781,88
Erkebiskop Bruno Heim	kr. 10 000,00
Aksel Wenneberg (til alter)	kr. 3 000,00
St. Elisabeth-søstrene, Trondheim	kr. 1 000,00
St. Josefs-søstrene, Drammen	kr. 140,00
St. Franciskus Xaverius søstrene, Bergen	kr. 100 000,00
Pastor H. Kielland Bergwitz	kr. 524,00
Testamentert av Maria Müller	kr. 100,00
	<hr/>
	kr. 156 545,88

Til dem som nå brenner av lyst til å gi sitt bidrag til de ca. 113 000 kroner som ennå mangler, vil vi si at sjansen kommer snart; Biskop Gran har nemlig besluttet at fasteaksjonen i år skal gå til inntekt for kapellet på Mariaholm. Og hvis noen synes det blir for lenge å vente på den, lar det seg utmerket godt gjøre allerede nå å sende penger til adressen nedenfor! Alle gaver fra norsk hold betrakter vi som gave til reisingen av *kapellet*, dersom ikke annet uttrykkelig blir sagt.

Mariaholmkomiteen

Akersveien 5

OSLO 1

Postgiro: 203 520 — Bangiro: 888/163

H.M.

<p>Gode Bergens-firmaer</p>	<p>$\frac{1}{8}$ Kr. Madsens Bok- og Papirhandel Bryggen 5 - Loppen - Telefon 11 482 BERGEN</p>	<p>Johan H. BENZON AS En gros - Telefon 10 106</p>
<p><i>Eches Fabrikhandel</i> NYGÅRDSGT. 19</p>	<p>ERLING KRAGE A/S PRYD- OG BRUKSKUNST Bergen Telefon central 14 110 Telegramadresse: «Kjell»</p>	
<p>FORSIKRINGS- og PÆSELSKAPET VEITA STIFTET 1800 SAMMENSLUTTET MED ÆOLUS OG <i>Bergens Brand</i></p>	<p>T. Beyer BOK- OG PAPIRHANDLEL AKSJESELSKAP Strangt. 4 - Telefon 15020 - Bergen</p>	<p>HOPSDAL & DAHL A/S Aut. Installatør, Radio- og Utstyersforretning TORNØEGÅRDEN - BERGEN</p>
	<p>K. & J. SOLHEIM Kjøtt - Pålegg - Delikatesser Egen Pøsefabrikk Solheimgt. 25 Tlf. 99 016 Bergen</p>	<p>DA KVALITET Gaver for enhver anledning fra vår KUNSTHANDEL DIDR. ANDERSEN & SØN A/S Telgr.: Glas Bergen Tel. 15 090</p>
	<p>A/S BJØRN Tøsse MØLLE</p>	

TIL VÅRE LESERE

«St. Olav» ønsker sterkere kontakt med norske katolikker og med den virksomhet som foregår i de forskjellige menigheter. Vi ber katolske ungdomsgrupper, foreninger og diskusjonsgrupper rundt om i landet å sende oss noen linjer om sitt arbeide av og til — med litt innsats skule vi sammen kunne lage en fast «nyhetsspalte» på den måten. Vi ønsker ikke å få greie på bevertning, underholdning og eventuelle festtaler på møtene, men heller planer, forslag, nye ideer og ønsker, navn og steder som kan fortelle om våre trosfellers «dagligliv».

Send stoff som dere mener har interesse for vårt blad til St. Olavs redaksjon, Akersveien 5, Oslo1.

RED.

ROMA: Sovjets president, Podgorny vil avlegge et besøk hos pave Paul den 29. januar under sitt tre dagers opphold i Italia. Han blir det første russiske statsoverhode som møter paven siden revolusjonen i 1917. Det ventes at paven vil drøfte krigen i Vietnam og forholdet kirke-stat i Russland med Podgorny.

KOMMENTAR —

(Forts. fra side 27)

Jerusalem har samme uttrykk. Går man derimot til Nestles utgave, finner man den tradisjonelle lesemåten *hoi egennethesan* oppført i teksten, mens den lesemåten som ligger til grunn for den nye oversettelsen, angis i det kritiske apparat — men med særdeles dårlig støtte: bare i form av sitat hos Irenaeus (i latinsk oversettelse), og Tertullian, dessuten i en latinsk oversettelse av NT og muligens i et korrumpert sted i en syrisk oversettelse. Er der gjort nye og sensasjonelle oppdagelser siden den tradisjonelle lesemåten er forlatt? Det skulle i alle fall være interessant å få en begrunnelse fra kommisjonen.

5. Vers 14 «oppslo sin bolig» — man slår opp et telt, men ikke en bolig. Skenoo betyr ganske riktig egentlig å slå opp

STAVANGER		
GULLKANT kaffe fra FRED. HANSEN	MOES AKTIETRYKKERI Stavanger	KROGH & PEDERSEN A/S Spesialitet kaffe STAVANGER
TEKNISK BUREAU A/S Tlf. 27 000 - Stavanger	JOHAN FOSSE Musikkforretning STAVANGER	FREDRIKSTAD
		
FREDRIKSTAD		
KJENTE FREDRIKSTAD- FIRMAER	Norske Fina A/S Bensin - Petroleum - Fyringsoljer - Smøreoljer FREDRIKSTAD TLF. 5 820 TØNSBERG > 12 371	C. HANSENS Trykkeri og Bokbinderi Tlf. 13 056 FREDRIKSTAD
KÅRE KRISTIANSEN Fiskeforretning Telefon 13 190	Byens spesialforretning Agentgt. 2 - Tlf. 17 080	<i>Andr. Panne &</i> Kontormaskiner - Kontorutstyr Storgt. 4 - Fredrikstad Tlf. 12 945
	EDVARDSEN & NORHEIM A/S Autorisert Installatør Radio og Elektrisk utstyr Tlf. 11 220 - Fredrikstad	ØSTFOLDMEIERIET Avd. Fredrikstad
O. Henriksens Sønner Aut. Rørleggere og Rørhandel Etabl. 1904 FREDRIKSTAD Sentralbord 15 840		

telt eller slå leir, men der er mange eksempler på at denne betydningen kan være nokså avbleket. Schindler oversetter: «dvelende en tid i blandt oss» ut fra den tanke at der siktes til nomadens korte opphold. Men i Ap. 12,12 og 13,6 brukes det om de frelste som bor i himmelen, så det behøver ikke være dette som ligger i det. Kanskje er verbet brukt i bokstavelig betydning for å lede tanken hen på tabernaklet og paktens ark, men i alle tilfeller tror jeg «tok bolig» (oversettelse av 1930) vil være det mest dekkende og tilstrekkelig til å bringe denne nyansen frem.

6. I samme vers er doxa helt unødvendig oversatt med «guddomsglans», antagelig for å skape variasjon siden samme ord forekommer like etter. Men det blir misvisende: først nevnes hans herlighet, deretter forklares det hva den består i.

I det hele tatt synes jeg denne teksten avviker vel mye fra den tradisjonelle. Hvis forandringene virkelig er forbedringer, er det greit nok, men er den gamle like god eller bedre, bør

den få bli stående. Imidlertid skulle det være interessant å få kommisjonens syn på saken — også når det gjelder de punkter jeg ikke har nevnt noe om her. Kanskje får man her, som en tidligere skribent i bladet har gjort, etterlyse teologen?

Tross alle innvendinger og alle inkonsekvenser man kan sette fingeren på, kan man likevel ikke la være å uttrykke sin glede over at vi har fått en virkelig *norsk* messtekst. Det kan der ikke være tvil om. Det er en tekst som trenger å forbedres, men også en tekst som kan forbedres, som det går an å bygge videre på. Og derfor er det all grunn til å vente med spenning og forhåpning på de nye tekster som vil komme fra kommisjonens hånd.

*

Sprogkommissjonen opplyser, at når det gjelder de nytestamentlige lesetekster har den holdt seg til den foreliggende, ennå ikke utgitte nye katolske oversettelse.

Red.

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

Privat 55 77 87 - 69 43 72

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tifgr.adr.: RUSTFRIKNUT

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

WISBECH

ARTISELSKAP

MAJORSTUA - OSLO

MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD & SØNN

Gladsvei 23, Grefsen

Tlf. 21 18 32

THRONSEN & CO.

BOKTRYKKERI

Bernb. Getzgate 3 b, Oslo

Telefon 20 40 02 - 20 70 02

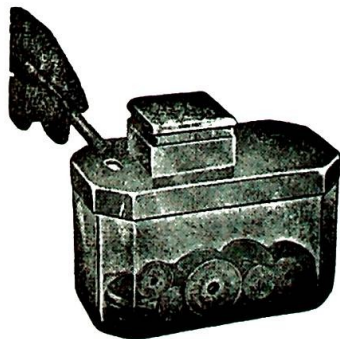
KVALITET I
KJØTT, FLESK OG
PØLSEVARER

Jens J. Andersen

TØYENGT 2, Oslo

Å SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSAK

«KLAR»

Fåes i banker over hele landet

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeide.

Tlf. 21 69 06

TÅSEN BOK OG PAPIR A/S

ERLING THORNE

Kaj Munks vei 41, Oslo 8

Tlf. 23 02 40

Johan Olsen & Sønner

Entreprenørforretning

Etabl. 1896

KONGENSGT. 17 VII - SENTRALBORD 42 99 90

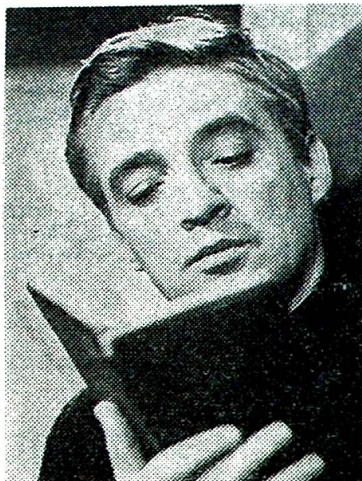
OBS: Bestilling på abonnement, annonser, og henvendelser vedr. adresseforandring, kontingent o.l. bes vennligst rettet til bladets ekspedisjon: St. Olav Bokhandel, Akersv. 5, Oslo. Tlf. 42 31 70.

FAGRE NYE VERDEN

Hadde filmen «Fahrenheit 451» kommet før jul, ville visst bokhandlerne ha fordoblet julesalget. *François Truffaut*, en av de mest begavede og fantasirike franske filmskapere i dag, fører oss nemlig inn i et fremtidssamfunn der bøker er forbudt, eftersøkes av et slags brannvesen med SS-oppgaver og utslettes på stedet ved flammekaster. Bak det hele aner vi et politisk system som satser på den planmessige fordummelse og ensretting, og som bedøver menneskene ved å berøve dem det skrevne ord, og gi dem piller i stedet. Alt i «hygienens» navn — en blir så «ulykkelig» av å lese bøker og medoppleve andres liv. Samtlige medvirkende beveger seg da også mer eller mindre som søvngjengere — triste, tanketomme, i ferd med å «trøste» seg selv over en lede som ikke har noe navn.

Ray Bradburys fremtidsroman, som filmen er bygget over, kan virke fantastisk i sitt opplegg, men vi minnes da et høyst fagvitenskapelig TV-intervju, der hjerne-spesialister med angst og bekymring forklarte hva de moderne påvirkningsmedikamenter kunne gjøre ut av folk, dersom de falt i en tyrannisk makts hender. Truffaut har filmet dette med utstudert dyktighet, slik at det godt kan tenkes bare 50 år frem i tiden — ikke lenger. «Brannmannen» Montag (*Oscar Werner*) er en pliktoppfyllende menneskerobot, som tilfeldig kommer i kontakt med en av de få illegale boklesere som ennå er tilbake (*Julie Christie*), og som derved slipper ut av det bedøvende systemet og skjønner sammenhengen. Det koster ham nesten livet. I en siste scene unnslipper han til en uteligger-koloni i skogene — et hutrende samfunn der hver enkelt «er» en bok, dvs. har lært den utenat for å bevare den til efterslekten og kulturens gjenoppstandelse. Der er både ironi og poesi i

Montag (*Oscar Werner*) oppdager boken.

den siste scene, hvor sneen daler stille over mennesker i fyller, som rusler blidt blant trærne og memorerer det umistelige, fra Platon til Hemingway. Men underveis har Truffaut, med en meget konsekvent tenkt detalj-rikdom, ført oss gjennom uhyggen og umenneskeligheten ved det ånds-fiendtlige samfunn, ironisert over de opplegg til det vi allerede har i våre egne stuer, avdekket det som gjør et menneskesinn levende. *Fahrenheit 451* er den temperatør som får bøker til å ta fyr, og kameraet dveler ved ildens herjinger i mesterverkene, der de blad for blad krøller seg i luene og blir ugjenkallelig til aske: «Ord — som verden saa foragter».

Filmene er god. Men godt er det også å komme ut fra de sløvsinnede pyromaner til vinterkulda, og derfra hjem til bøkene — som de står der, deilig ubrente.

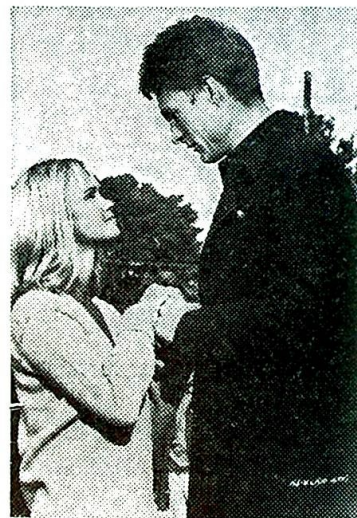
MORSOM KALD KRIG

Kan kald krig bli farse? Beviset foreligger, og får — uten intellektuelle pretensjoner — sagt litt om galskapen i den moderne makt- og prestisjepolitikk. En russisk u-båt forviller seg inn i amerikansk territorial-farvann og går på grunn. Mannskapet skjønner at de må få den ut igjen så ubemerket og hurtig som mulig, for å unngå den store alarm. En vilt fornøyet «kommando» sendes i land for å oppspore fartøyer som kan hale i og dra. De dumper — med sine maskinpistoler og sin amerikanskrekke — midt inn i en øst-kyst-idyll av ytterst lokal karakter,

hvor den tilsvarende russerskrekke ikke er mindre. Forviklingene gir seg selv — her gjøres grundig narr av Trangviks vilt improviserte mobilisering til krig mot Sovjet-Unionen: Kommunale hærskråk og politimeslige forføyelser. Det er harmløst og underholdende tøv, med små velberegnete stik til begge parters panikk-oppfatning av motstanderen. På det heldigvis forbløffende sene tidspunkt da Washington og dets Pentagon kommer inn i bildet, er der både kjærlighet og forståelse under utvikling mellom okkuperte og okkupant, etter adskillig hjelpeløs «krigførsel», og enden er god — godlynnen seirer.

Norman Jewisons film er en saftig randbemerkning til spenningen øst-vest, som da vitterlig har sine latterlige sider — også. *Allan Arkin* er en meget underfundig russisk løytnant, der han leker gjemsel med den stedlige forsvarssjef (*Paul Ford*) — en grotesk lokal-helt i den patetiske stil. *Virkelig* avspenning ville det jo være om også et russisk publikum kunne delta i gapskratten. Får de se den?

brm.

Kald krig under opptining.

ADENAUER-PRIS

MÜNCHEN: Det er opprettet tre Adenauer-priser for publistikk, litteratur og videnskap som skal utdeles hvert år på tidligere forbundskansler Konrad Adenauers fødselsdag. Hver pris er på 10 000 DM og første utdeling skjer den 28. februar.